

KINDEREN EN POËZIE

Meer dan 30.000 kinderen sturen ieder jaar hun zelf geschreven gedicht in voor de kinderpoëziemanifestatie die de stichting Kinderen en Poëzie jaarlijks in het Land van Ooit organiseert. Meedoen is belangrijker dan winnen is de centrale gedachte, al blijft het wel een soort wedstrijd. Maar deze wedstrijd heeft vele winnaars en dat maakt het zo leuk om mee te doen!

De grondslag voor de internationale organisatie van de Werelddag voor kinderpoëzie werd al in 1976 gelegd door James P. Grant, directeur-generaal van UNICEF International en A. Haulot, voorzitter van La maison de la Poésie in Brussel. Samen zochten zij naar een manier om een actie op te zetten waarbij zoveel mogelijk kinderen van de wereld elkaar in volledige gelijkwaardigheid gedachten of belevingen zouden kunnen overbrengen. Ze realiseerden dit idee in een internationale organisatie waarbij zich meer dan 50 landen aansloten. De doelstelling van de organisatie is: jonge kinderen in contact brengen met poëzie, contacten bevorderen tussen kinderen van verschillende culturen en samenwerken met instanties die zich inzetten voor leesbevordering bij jonge kinderen. In Nederland werd in 1990 de stichting Werelddag voor Kinderen en Poëzie opgericht, die inmiddels is uitgegroeid tot een landelijke organisatie met verschillende regionale steunpunten, tientallen vrijwilligers en uitgebreide professionele ondersteuning. In 1995 werd de naam gewijzigd in stichting Kinderen en Poëzie.

Een gedicht zegt meer dan duizend woorden

Mensen zitten vol woorden en praten vaak honderduit; veel woorden die vaak weinig zeggen. De dichter schrijft de woorden op: weinig woorden, maar vaak veelzeggend. Woorden die zinnen vormen, mooi klinken, lekker lezen en iets kunnen betekenen. Zo ontstaat een gedicht, ontstaat poëzie.

Poëzie is er voor alle leeftijden. "En zoals met alles, begint ook poëzie bij de jeugd", vindt de stichting Kinderen en Poëzie: "Een logische combinatie, want beide hebben aandacht, tijd en enthousiasme nodig." De stichting biedt deze elementen. Met veel zorg en toewijding biedt zij kinderen en leerkrachten de mogelijkheid om met poëzie bezig te zijn. Om poëzie te (leren) waarderen en om poëzie te leren schrijven. "Want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. En wie poëzie heeft, bereikt de jeugd."

HET HUIS LIJKT WEL EEN SCHIP

handboek voor het schrijven van poëzie en het geven van poëzielessen

Voor allen die hun enthousiasme en belangstelling voor poëzie willen overbrengen op kinderen in de basisschoolleeftijd, schreef Jacques Vos een praktisch werkboek waarin hij de vele vormen van poëzie behandelt: 'Het huis lijkt wel een schip'. Alfons van Heusden verzorgde de lay-out en illustraties.

In helder uitgewerkte lesvoorbeelden voor verschillende leeftijdsgroepen komen zowel de theorie als de didactiek voor een inspirerend poëzieonderwijs aan bod. Kinderen leren op een speelse manier literaire teksten begrijpen en waarderen. Bovendien leren ze zelf gedichten te schrijven en te presenteren.

Het boek geeft informatie over poëzie en poëzieonderwijs in het algemeen en over de moderne kinder- en jeugdpoëzie. Daarnaast komen onder andere aan bod: soorten gedichten, rijm, ritme en beeldspraak, de compositie van gedichten, de relatie tussen poëzie en beeldende vorming en dichters. Dit alles wordt ondersteund door een rijk gevarieerd aanbod van gedichten en een

overzicht van aanbevolen bloemlezingen.

'Het huis lijkt wel een schip' wordt - met steun van het Prins Bernhard Fonds - uitgegeven door uitgeverij Bekadidact. Het boek is te bestellen bij de stichting Kinderen en Poëzie, postbus 252, 5150 AG Drunen. Prijs f 19,95. Scholen die het boek bestellen, ontvangen de komende vijf jaren een bijpassend supplement met themaverwerking en een bloemlezing over het thema van dat jaar.

Thema's uit leefwereld van kinderen

In samenwerking met UNICEF-Nederland organiseert de stichting jaarlijks in maart een poëziewedstrijd, waarvoor alle kinderen tot en met twaalf jaar worden uitgenodigd. En met alle kinderen bedoelt de stichting ook echt *alle* kinderen: "Want een gedicht in braille kan prachtig klinken. Of een gedicht in een andere taal, als Nederlands nog te moeilijk is. Een heel kort en eenvoudig versje is soms helemaal af. Een langer gedicht heeft ook zo z'n charme. Bij poëzie gaat het er immers niet om hoeveel woorden je gebruikt, het gaat erom hoeveel je zegt."

Voor de wedstrijd zijn de kinderen in drie categorieën ingedeeld: kinderen uit groep 3 en 4, groep 5 en 6, en ten slotte kinderen uit groep 7 en 8. Elk jaar bedenkt de stichting een nieuw thema, dat zoveel mogelijk aansluit bij de belevingswereld van kinderen. Thema's die de fantasie van de kinderen alle ruimte bieden om met taal te spelen en poëzie te leren schrijven. Vanaf 1991 kwamen aan de orde: 'Goed nieuws' (1991), 'Dromen' (1992), 'De wereld om me heen' (1993), 'Samen' (1994), 'Het is feest in mijn pen' (1995), 'Horen, zien en schrijven' (1996), 'Mensen, dieren, dingen' (1997), 'Waar ik woon' (1998). Een schrijversjury en een kinderjury selecteren samen telkens 150 gedichten, die in bundels met gelijknamige titels zijn opgenomen. Voor 1999 is als thema gekozen: 'Woorden dansen in mijn hoofd'.

Kast vol prijzen

Meedoen is belangrijker dan winnen. Toch kunnen kinderen aantrekkelijke prijzen verdienen in de poëziewedstrijd.

Aan een dertigtal scholen of groepen wordt een speciale groeps prijs toegekend voor de totaalinzending. De ereprijswinnaar van de schoolcategorie ontvangt zelfs een cheque ter waarde van 1.000 gulden. Gezinsinzendingen kunnen in aanmerking komen voor een gezinsprijs. De schoolprijs voor de mooiste woord/beeld totaalinzending bedraagt 1.000 gulden. De wedstrijd zit elk jaar vol verrassingen: van een tas vol boeken tot een kast vol prijzen. Alle winnaars worden steeds uitgenodigd voor de prijsuitreiking in het Land van Ooit, waar in maart de jaarlijkse poëziemanifestatie plaatsvindt. Een dag die geheel in het teken van theater- en vertelvoorstellingen staat. Een werelddag voor iedereen, want de deelnemers aan dit toenemend multicultureel gebeuren leren daar naar elkaar luisteren en elkaars gevoelens waarderen.

Reizende tentoonstelling

De mooiste gedichten en tekeningen vormen samen een indrukwekkende tentoonstelling die op reis gaat door het land. Tientallen scholen, bibliotheken en buurthuizen hebben in de afgelopen jaren al kunnen genieten van prachtige tekeningen, maar vooral van allerlei spannende, mooie, lieve en soms ook trieste gedichten.

Iedere school kan deze tentoonstelling - die in handzame containers wordt aangeleverd - voor een gering bedrag bestellen.

Meer informatie bij:

Stichting Kinderen en Poëzie

Postbus 252

5150 AG Drunen

Telefoon 0416 37 30 19

Fax 0416 37 44 06

contactpersoon: Marie-Claire Jansen

NERGENS

Ik droomde dat ik nergens woonde.

Niet in een huis, niet in de stad

Zelfs niet op de wereld.

Ik stond op iets wits en naast

me lag een potlood

Ik tekende een huis

en ik liep door de getekende deur naar binnen.

Het verbaasde mij dat mijn moeder er zat die zei:

"Ben je er al!"

(Ereprijs schrijversjury 1998: Klaske de Vries, groep 8 CBS Skoalfinne, Warns)

VERHUIZEN

Verhuizen is niet altijd fijn.

Bij mij niet.

Bij mij doet het pijn.

Die mooie plek die moet ik verlaten.

En voor het andere plaats maken.

Verhuizen is niet altijd fijn.

Bij mij niet

Bij mij doet het pijn.

Die plek.

Waar ik jaren heb gewoond.

Moet ik verlaten...

(Ereprijs kinderjury 1998: Teun Koomen, groep 5 JPBS De Keerkring, Schagen)